

**Березуцький В. В., д-р. техн. наук, професор, завідувач кафедри
охорони праці та навколишнього середовища**

**Ільїнська О. І., старший викладач кафедри охорони праці та
навколишнього середовища**

*Національний технічний університет «Харківський політехнічний
інститут» (м. Харків, Україна)*

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ МІНІМІЗАЦІЇ РИЗИКІВ ЗАХВОРЮВАНЬ ПРИ РОБОТІ В ОФІСАХ ТИПУ «OPENSPACE»

Все більше і більше працівників в Україні зайнято розумовою працею у офісах. За даними [1] офісні працівники становлять більше 50% працюючих в Україні. Сучасні тенденції в будівництві спонукають до розповсюдження офісів типу «Open Space» (OS-офісів), які відрізняються наявністю великого загального простору, де розташовані робочі місця з мінімумом перегородок. У OS-офісів є суттєві переваги, але, як показав досвід використання OS-офісів [2], є і недоліки, наприклад: некомфортні умови мікроклімату, шум, нераціональне освітлення, психологічний дискомфорт.

Вважається, що робота в офісах є менш шкідливою, ніж на виробництві але і вона може мати негативні наслідки для здоров'я людини. Зараз немає повних медичних та статистичних даних про рівень та структуру захворюваності офісних працівників [3], але багато дослідників пов'язують малорухливу роботу у офісах з погіршенням стану здоров'я з боку серцево-судинної системи, опорно-рухового апарату, ожирінням. Розумове перенапруження, шум сприяють розвитку перевтоми та невротичним розладам. Нераціональне освітлення, багатогодинна праця з комп'ютером, документами призводить до перенапруження та захворюванням зорового аналізатору. Деякі автори описують так званий «Офісний синдром» або «Синдром вигорання», що поєднує такі симптоми, як біль у спині, шії і верхніх кінцівках, головний біль, зап'ястний тунельний синдром [3; 4].

Виходячи з вище зазначеного – дослідження та аналіз умов праці, факторів, що погіршують умови праці, та методів і засобів, що сприяють покращенню умов праці в офісах є актуальною задачею. У порівнянні з робочими місцями промислових підприємств робочим місцям у офісах не приділялось раніш достатньої уваги, але зараз такі дослідження проводяться та обговорюються [2; 5]. Як результат

досліджень має удосконалюватись система охорони праці на підприємствах, де працівники працюють у офісних приміщеннях з урахуванням особливостей роботи у OS-офісах. Нами було проведено дослідження розподілу температури [6], у приміщенні типу OS-офісу і залежність градієнту температури від перегородок різних за своєю конструкцією, матеріалами, вплив багатофункціональних перегородок на рівень шуму у OS-офісах.

Дослідження параметрів мікроклімату, шуму у OS-офісах показало, що багато проблем можна вирішити за допомогою раціонального використання перегородок. У той самий час, невраховані фактори комплексної дії умов середовища можуть звести нанівець намагання покращити умови праці по одному з них. Раціональним можемо рахувати вибір перегородок, коли за їх допомогою поліпшується акустичні характеристики приміщення, зменшується рівень шуму на робочих місцях, створюється оптимальні параметри мікроклімату (підтримується постійна оптимальна температура, швидкість повітря), встановлюється оптимальний психологічний мікроклімат, раціонально використовується природне освітлення, зменшується вплив електромагнітних полів на людину.

У подальших дослідженнях планується знайти умови ефективного використання перегородок та визначити їх вплив на інші фактори, що обумовлюють умови праці, обґрунтувати мультифункціональне використання різних типів перегородок у OS-офісах.

Список використаної літератури:

1. Харчук Л. Офіс: медогляд. *Охорона праці*. 2018. №1. С.48–51.
2. Davis M. C., Leach D. J., Clegg C. W. The Physical Environment of the Office: Contemporary and Emerging Issues. *International review of industrial and organizational psychology*. 2011. Т. 26. №. 1. С. 193–237.
3. Зепкіна В. Б., Паустовський Ю. О. Гігієнічні особливості умов праці і стану здоров'я офісних працівників. *Науковий вісник Національного медичного університету імені О. О. Богомольця*. 2011. №. 1. С. 90–95.
4. Данилов А. Б. Курганова Ю. М. Офисный синдром. *Медицина неотложных состояний*. 2012. №. 7-8. С. 46–47.
5. Терещенко П. С. Фізіолого-гігієнічна оцінка параметрів мікроклімату сучасних офісних приміщень. *Журнал НАМН України. Додаток (Тези)*. 2013. С. 133 –134.
6. Berezutskyi V., Berezutska N., Ilinska O., Raiko V. Studying the effect of multifunctional partitionson temperature indicators at offices of the open space type. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 4/10 (94). 2018. P. 18–21. ISSN 1729–3774.